

Jak powstaje... Gdzie występuje... Jak go mierzymy... Jak się chronić...

W dawce rocznej, wynoszącej dla mieszkańców Polski ok. 3 mSv udział radonu wynosi ok. 40 %

Radon (^{222}Rn) jest gazem promieniotwórczym naturalnie występującym w przyrodzie. Powstaje w wyniku rozpadu radu, naturalnego pierwiastka promieniotwórczego który jest składnikiem skorupy ziemskiej. Jako izotop gazowy w czasie oddychania dostaje się do układu oddechowego. Jest gazem szlachetnym, cięższym od powietrza, jest niewidoczny, bez zapachu i smaku!

Wysokie stężenia radonu, a w konsekwencji jego pochodnych, są szkodliwe dla zdrowia.

Pochodne radonu, związane z pyłami obecnymi w powietrzu, wnikają do układu oddechowego i płuc i stanowią zagrożenie wystąpienia chorób nowotworowych układu oddechowego.

$^{226}\text{Ra} \Rightarrow ^{222}\text{Rn} \Rightarrow ^{218}\text{Po} \Rightarrow ^{214}\text{Pb} \Rightarrow ^{214}\text{Bi} \Rightarrow ^{214}\text{Po} \Rightarrow ^{210}\text{Pb} \Rightarrow ^{210}\text{Bi} \Rightarrow ^{210}\text{Po} \Rightarrow ^{206}\text{Pb}$
Izotopy te emitują promieniowanie typu alfa (α), beta (β) i gamma (γ).

RADON w budynkach

Głównym źródłem radonu w atmosferze jest radon wydostający się z gleby (zjawisko ekshalacji) gdzie jego stężenia sięgają tysięcy bekereli na metr sześcienny (1 bekerel [Bq] to 1 rozpad promieniotwórczy atomu w ciągu 1 sekundy). Inne źródła to: materiały budowlane, woda i gaz ziemny. Budowa domu wymaga "przebicia" wierzchnich warstw gleby i dotarcia do warstw głębszych o wyższym stężeniu radonu. W wyniku istnienia różnicy ciśnień wewnątrz i na zewnątrz domu radon jest "zasysany" z gruntu do wnętrza domu poprzez tzw. "efekt kominowy".

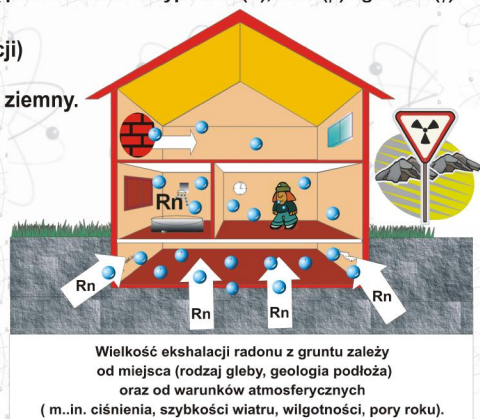
Drogi wnikania radonu do wnętrza domu to: nieszczelności i pęknięcia fundamentów, pęknięcia w ścianach mających kontakt z gruntem i nieszczelności wokół rur kanalizacyjnych. Im wyższa kondygnacja tym większy wpływ na poziom stężenia ma radon uwalniany z materiałów budowlanych (cegła, beton, pustaki). Znaczenie ma też rodzaj pokrycia ścian (farby, tapety, boazeria), rozplanowanie budynku i system wentylacji.

Stężenia radonu na zewnątrz budynków zmieniają się w granicach od 1 Bq/m^3 do ok. 10 Bq/m^3 a w budynkach mogą wynosić od setek do tysięcy bekereli w metrze sześciennym powietrza.

W celu ograniczenia narażenia populacji na promieniowanie jonizujące wprowadzono normy określające maksymalne dopuszczalne zawartości naturalnych pierwiastków promieniotwórczych: radu (^{226}Ra), toru (^{232}Th) i potasu (^{40}K) w materiałach budowlanych.

Srednie roczne stężenia radonu w budynkach mieszkalnych i w miejscach pracy nie powinny przekraczać 300 Bq/m^3 [Dyrektywa Rady 2013/59/EURATOM, Dz. Urzęd. Unii Europejskiej, L13/1, 17.01.2014].

Pomiary stężeń radonu w budynku pozwalają stwierdzić jego poziom i ewentualnie podjąć odpowiednie środki zaradcze.

1. WYBÓR TERENU POD BUDOWĘ DOMU

Przed rozpoczęciem budowy kontroluje się tzw. "potencjał radonowy". Mierzone jest stężenie naturalnych izotopów promieniotwórczych w glebie oraz stężenie radonu w powietrzu glebowym i poziom ekshalacji radonu z gruntu. Wyniki tych pomiarów stanowią podstawę do podjęcia decyzji czy budowa na tym terenie jest wskazana i jaką zastosować technologię wznoszenia budynku w celu zminimalizowania wnikania radonu.

2. KONTROLA MATERIAŁÓW BUDOWLANYCH I POMIARY STĘŻEŃ RADONU

Wszystkie materiały budowlane i surowce powinny być zbadane metodą niskotłowej spektrometrii promieniowania gamma w celu określenia zawartości naturalnych pierwiastków promieniotwórczych (głównie radu Ra-226 z którego powstaje radon).

3. USZCZELNIENIE FUNDAMENTÓW

Uszczelnienie wszelkich pęknięć fundamentów lub zastosowanie specjalnych folii powoduje istotny spadek stężenia radonu. Uszczelnianie fundamentów i folie można stosować zarówno na etapie budowy jak i w już istniejących budynkach.

4. ODPOWIEDNIA WENTYLACJA

Radon jako izotop gazowy łatwo usunąć stosując odpowiednią wentylację, zarówno budynku jak i fundamentów budynku. Urządzenia oraz metodę wentylacji należy tak dobrać, aby nie spowodować zwiększenia stężenia radonu w pomieszczeniach budynku!

- pomiary stężeń naturalnych izotopów promieniotwórczych w surowcach i materiałach budowlanych
- profesjonalne pomiary stężeń radonu w budynkach, w glebie i w wodzie.

[http:// radon.ifj.edu.pl](http://radon.ifj.edu.pl)
12 66 28 332; 517 904 204

AB 788